

İsmail Hakkı ALTUNTAŞ

KIZILDERİLİLER NASIL YOKEDİLDİ?

Hızl: BARTOLOME DE LAS CASAS

Amerika kıtası keşfedildiğinde oraya medeniyetten önce ölüm gitti. Vahşet, hırsızlık, soykırım gitti. Peki daha sonra medeniyet gitti mi? Hayır! Çünkü oranın yerlileri “Beyaz Adam”dan çok daha medeniydiler. Hırsızlığı, insan öldürmeyi bilmiyorlardı. Huzur içinde yaşayan büyük bir aile gibiydiler.

“Beyaz Adam” gelince onu misafirperverce ve samimiyetle ağırladılar. Yiyeceklerinden bol bol ikram ettiler. Topraklarını açtılar. Hatta altınlarının da çoğunu karşılığında hiçbir şey beklemezsizin bu yeni misafirlerle (!) paylaştılar. Fakat “Beyaz Adam”ın gözü doymuyordu. Ne kadar verirlerse hep daha fazlasını istiyordu. En sonunda canlarını da istedi. Verdiler...

Piskopos Bartolome de Las Casas, bu kitapta anlattığı her şeyi bizzat yaşadı. O bir “beyaz” dı. Fakat bu vahşete duyarsız kalamayacak kadar da insandı...

Geliyorlar ötelerden.

Başıma garip belalar geldi ama

yine de benimdir bu koskoca ülke.

(Bir kızılderili şiirinden)

Amerika kıtası, 12 Ekim 1492’ye kadar, üzerinde güneşin batmadığı bir ülkeydi. Coşkun akarsularla kuşatılmış bu verimli topraklar üzerinde, yeryüzünün büyük medeniyetlerini kurmuş, doğayı katletmeden ondan faydalanmasını öğrenmiş, silahı ve savaşı tanımayan insanlar yaşıyordu.

“Avrupa uygarlığı, eski dünya, Kolomb’un şahsında, sonradan Amerika adını alacak yeni dünyaya ilk adımını attığında, ‘yeni dünya uygarlığının farklı gelişmişlik derecesine sahip birimleri, üretim araçları ve üretim ilişkilerindeki gelişme düzeyi bakımından Avrupalı kaşiflerin ‘komünallık’ aşamasından çıkarak ‘devletli toplum’ olma yoluna giren atalarının bulundukları noktaya henüz yeni adım atıyordu. Şimdiki Meksika’da, Orta Amerika ve Antillerde, And Dağlarının Kuzey ve Orta kısımlarında yaşayan halklar, Avrupalı fatihler tarafından yokedilmeye başlandıkları sırada, altın çağ’ın da bulunan

uygarlıklara sahiptiler. Meksika'nın yüksek yaylalarında Toltek ve Aztek, Yucatan Yarımadasında Maya, Antiller'de Karaib, şimdi Kolombiya adı ile anılan topraklarda Chibcha, Peru ve Bolivya Adalarında İnka uygarlıkları kurulmuştu. Bu uygarlıkların bir bölümü, yoğun nüfuslu, halkı toprağa bağlı ve tarımsal kentlere sahip uygarlıklar, siyasal örgütlülük düzeyi bakımından devlet, hatta bir kısmı imparatorluk aşamasına kadar evrimleşmişti. Daha geri ve 'ilkel uygarlıklar' ise avcı, yiyecek toplayan göçebe veya yarı-göçebe, bazı yerlerde de ilkel bir tarımcılık aşamasına gelmiş dağınık kabilelerden oluşuyordu.

Araştırmacıların tahmini hesaplarına göre, Kolomb'un Hint Adaları sandığı Antil adalarına ayak bastığı tarihte bütün Amerika kıtasının nüfusu 30-50 milyon arasındaydı. En kötümser tahminler, bu sayıyı 10 milyon rakamı ile sınırlandırıyor.

'Eski dünya'nın fatihleri tarafından yok edilmeden önce kentleri ve tapınaklarıyla, mimarisi ve matematik bilimi ile 'yeni dünya', Avrupa uygarlığından habersiz ve onu epeyce geriden izlemesine karşın, kendi iç evrimiyle gelişmeye devam eden Atlantik ötesi bir uygarlık merkeziydi'

Amerika kıtasının yerli halkının, gerek Kolomb'a gerekse ondan sonra gelen diğer Avrupalılara karşı gösterdiği misafirperver ve cömert tavır onları adeta büyülemişti.

"..Kristof Kolomb, seyahatleri boyunca bir seyir günlüğü tutmuştu.

Bu günlük çok şey açıklıyordu. Bahamalarda karaya çıktığında, kendisini ve adamlarını iyi niyetle karşılayan Kızılderililerden söz ediyordu. Bunlar, Tainolar diye de adlandırılan Arawak yerlileriydi. İspanyolları başka dünyalardan gelmiş yaratıklar gibi gören Kızılderililer, sığ kıyıda, denizde yürüyerek teknelere yaklaşmış, ilk karşılaştıkları yabancılara çeşitli hediyeler sunmuşlardı. Kolomb, Arawakların barışçı ve yumuşak huylu insanlar olduğunu yazıyor ve 'silah taşımıyorlardı' diyor. 'Silahın ne olduğunu da bilmiyorlar. Onlara bir kılıç gösterdim, keskin tarafından tuttular ve ellerini yaraladılar

Sonraki aylar boyunca Kolomb, günlüğünde yerli Amerikalılardan saygılı bir hayranlıkla söz ediyor: 'Bu yerliler, dünyanın en iyi, en nazik insanları, diye yazıyor. 'Kötülüğün ne olduğunu bilmiyorlar, çalmıyorlar, öldürmüyorlar. Komşularını, kendileri kadar çok seviyorlar. Dünyada onlar kadar tatlı dilli insanlar yoktur. Her zaman gülüyorlar.'

İspanya'daki patronlarından birine yazdığı bir mektupta da Kolomb, yerlileri tanıtmak için şöyle diyor: 'Son derece sade, dürüst ve aşırı düzeyde eli açık insanlar. Herhangi birinden, sahip olduğu herhangi bir şey istenince, hemen veriyorlar. Başkalarına olan sevgileri, kendi özlerine olandan çok daha fazla. Ama bu övgüleri sıralayan Kolomb, günlüğün bir yerinde de şöyle diyor: "Bunlardan çok iyi hizmetkâr olur. Sadece elli adamla bütün bu yerlilerin hepsine kolayca boyun eğdirebiliriz ve her istediğimizi yaptırabiliriz."

Evet... Kolomb, Kızılderilileri böyle değerlendiriyordu. Onun gözünde yerliler konuksever evsahipleri değil, (her istediğimizi yaptırabileceğimiz hizmetkârlar idi

Yerli halk, bu yeni tanıştığı misafirlere topraklarını açtı, yiyeceklerini paylaştı ve altın süs eşyaları hediye etti. Avrupalıların, Amerika'ya, salgın hastalık, yağma ve ölüm getirdiler. 1492'de Amerika kıtası, yeryüzünün gördüğü en trajik alışverişlerden birine sahne olmuştur. Yerliler altın, yiyecek ve toprak verdiler, karşılığında salgın hastalık, yağma ve ölümle ödüllendirildiler.

Avrupalılar, altın olarak istediklerini elde edemediler fakat yine de kendilerine çok kazanç getirecek başka bir yol buldular: Köle ticareti! Tika basa gemilere bindirilen zavallı Kızılderililerin pek çoğu yolda soğuktan ve hastalıktan öldü. Artık yeni bir hayat başlamıştı onlar için.

ABD’li tarihçi Samuel Eliot Morison’a ait şu satırlar bize vahşetin boyutu hakkında bir fikir verecektir:

“1492’de bir yeryüzü cenneti olan İspanyol Adasının bütün insanlarının yok edilmesi siyaseti ve o siyasetin uygulanması, tek sorumlusu olan Kolomb tarafından başlatıldı. Çağdaş bir etnologa göre, 1492’de 300.000 olması gereken ada nüfusunun üçte biri 1494-1496 arasında öldürüldü. 1508’de, sağ kalan yerlilerin sayısı 60.000 idi. 1548’de Oviedo (İspanyolların resmi fetih tarihi yazarı), adada yaşayan Kızılderililerin 500’ü bulduğundan kuşkuluyduk

**

Bartolome de Las Casas, yerli halka hristiyanlığı aşılamak için Amerika’ya gitmiş bir papazdır.

Kristof Kolomb’un yakın arkadaşlarından birisinin oğludur. 1522’de Dominiken tarikatına girmiştir. Ömrünü Kızılderililerin haklarını korumaya adanmış ve onların lehinde yasalar çıkartacak kadar da başarılı olmuştur.

Yazdığı eserlerde, Kızılderililerle İspanyolların nasıl karşılaştıkları ve İspanyolların yaptığı vahşet, tüyler ürpertici bir şekilde anlatılmaktadır. Özellikle, şu an elinizde bulunan ve orijinal adı “Brevisima historia de la destrucción de las Indias (Yerlilerin imhasının çok kısa Tarihiolan bu eseri, İspanyolların yerli halka yaptıkları zulmü en ince ayrıntılarına kadar gözler önüne sermektedir. Yazdıklarını yayınladığı yıllarda resmi tarihçilerin saldırılarına maruz kalan Las Casas, yaşayan pek çok şahit göstererek anlattıklarının doğruluğunu ispat etmiştir.

Bugün ise, hâlâ Amerika’daki okulların ders kitaplarında bir halk kahramanı olarak tanıtılan Kolomb ve diğer kâşiflerin gerçek yüzü, pek çok yazar tarafından ortaya çıkarılmıştır. Resmi tarihin ısrarla korumasına rağmen, ciddi araştırmacılar, Kolomb ve diğerlerinin tarihteki gerçek yerlerini ortaya koymuşlardır.

Bugüne kadar, özellikle filmlerle insanların kafasına yerleştirilmeye çalışılan “Kızılderili” imajını yıkan ve Amerika kıtasını keşfedenlerin gerçek yüzünü ortaya çıkaran bu kitap, tarihi incelerken “madalyonun öbür yüzü”nü de görmek isteyen okuyucularımıza önemli ipuçları sağlayacaktır.

Şûle

Sh.7-12

BU KİTABIN HAZIRLANMA NEDENİ

Amerika kıtasının büyüleyici keşfinden itibaren, başlangıçta oraya belli bir süre için yerleşen İspanyollar ve daha sonra da onları bugüne dek takip edenler, olayları başdöndürücü bir hızla başlatıverdiler. Tanık olmayanlar için bu olaylar öylesine garip ve inanılmazdı ki, geçmiş yüzyıllarda görülmüş ve duyulmuş bütün benzerlerini ne denli önemli olursa olsun karartacak, susturacak ve unutturacak nitelikteydi. Aralarında katliamlar, masum insanların kıyımı, bu eylemlerin yapıldığı köylerin, eyaletlerin ve krallıkların boşalması ve benzeri korkunç olaylar vardı. Törene göreve geldikten sonra, Piskopos Bartolome de Las Casas, efendimiz İmparatora bilgi vermek için saray

erkânına katıldı. Kendi gözleriyle gördüğü bu olayları, bilmeyen birçok kişiye anlattı. Hikâyesi, onu dinleyenlerde bir çeşit kendinden geçme ve şaşkınlık uyandırdı. Öylesine ki, olaylardan bazılarını kısaca yazmasını rica ettiler. O da yazdı. Birkaç yıl sonra, duygusuz, açgözlülük ve hırs içinde dejenere olmuş, devam eden eylemleri ile kınanacak bir yola sürüklenmiş insanları gördü. Bu insanlar halkını yokettikleri kıtada zulmü iğrenç bir sanat haline getirmişler, yaptıkları kötülüklerle, ihanetlerle tatmin olmamışlardı. Daha korkunç (daha korkunç olabilirse!) yeni zulümler yapabilmek için kralın kendilerine yetki ve güç vermesini istiyorlardı. Bunun üzerine, Bartolome de Las Casas bunları krala yazmaya karar verdi. Önce, efendimiz prence bir mektup yazarak bu yetkiyi vermemesini rica etti. Daha sonra da, bu anlattıklarını yazılı, kısa bir özet şeklinde sunmayı uygun gördü. İşte biraz sonra okuyacağınız bu kitabın hazırlanma nedeni budur.

Sh: 15-16

GİRİŞ

Piskopos Bartolome de Las Casas veya Casaus tarafından, ulu ve güçlü efendimiz İspanya prensinden Felipe'e:

Çok ulu ve güçlü efendimiz,

Tanrı'nın inayetinin dünyada emrettiği gibi, krallar insan soyunun yönetimi ve ortak çıkarları için, krallıkların ve ulusların babaları, çobanları olurlar (Homère'in dediği gibi). Dolayısıyla devletlerin en soylu ve en cömert fertleridir. Hiç kimse haklı bile olsa onlann krallık ruhunun doğruluğundan şüphe etmemelidir. Eğer devletlerde, hatalar, önyargılar ve kötülükler ortalığı kasıp kavuruyorsa, bunun tek nedeni kralların durumdan haberdar olmamasıdır. Bilselerdi, büyük bir dikkatle ve ustalıkla onların kökünü kazırlardı. Salomon atasözlerinde kutsal yazıtların söylemek istediği de buydu: Rex qui sedet in solio iudicat, dissipat omne malum intu itu suo [Tahtta oturan kral çevresindeki tüm kötülükleri yargılar ve yok eder.] Çünkü özündeki doğal meziyet sayesinde, krallığındaki en ufak bir kötülük haberi, o kötülüğü defetmesi için yeterli olur. Ve eğer kötülükten sakınırsa bir an bile zarar görmez.

Çok güçlü efendim, bu kadar büyük krallıkların, daha doğrusu bu geniş yeni dünyanın (Amerika'nın) yakılıp yıkılmasını, orada yapılan kötülükleri (insanların bu denli korkunç şeyler yapabileceği hayal bile edilemezdi) düşünüyorum. Tanrı bu toprakları Castilla krallarına bahşetti; yönetmeleri, değiştirmeleri ve maddi-manevi ümit aşılamları için onlara emanet etti. 50 yıldan fazladır bu topraklarda yaşıyorum ve zulümlere şahit oluyorum. Sayın Altes hazretleri bu sömürülerden bazılarını bilseydi, zorbaların "fetih" adı altında yaptıkları keşifleri ve işledikleri suçları kabul etmemesi ve hiçbir şekilde onlara izin vermemesi için majestelerine yalvarırdı. Bu eylemlere izin verilirse, eylemler daha da artacaktır. Mademki doğal, kutsal ve İnsanî bütün kanunlar, (kimseye zara n dokunmayan, yumuşak ve uysal yerli pasifik halkına karşı işlenen) bu eylemleri yasaklar, kınar ve lanetler, susarsam zorbaların yok ettiği vücut ve ruhlardan sorumlu olurum. Bu yüzden olaylardan birkaçını yazmaya karar verdim. Aslında anlatabileceğim sayısız örnek var ama, sayın Altes hazretlerinin daha kolay okuyabilmesi için bir özet yaptım.

Sayın Altes'in genel valisi, Toleda başpiskoposu, Carthagène'de psikopos olduğu sırada benden bu öyküleri istedi. Daha sonra onları sayın Altes hazretlerine sundu. Ancak sayın Altes, karada ve denizde yaptığı uzun yolculuklar ve çok sayıda kraliyet görevi nedeniyle onları ya okumamış veya unutmuş olabilir. Haksız yere birçok insanın kanını dökmeyi, 1 milyar kişiyi öldürerek bu geniş toprakları doğal

sahiplerinden temizlemeyi ve eşsiz hâzinelerini çalmayı önemsiz bulanların tehlikeli ve mantık dışı arzuları gün geçtikçe büyümektedir. Kendilerine fetih izni verilmesi için her yolu denemekte, değişik aldatıcı görüntülere bürünmektedirler.

(Doğal ve kutsal kanunu ihlâl etmeden, yani cehennem azabına lâayık ölümcül günahlar işlemeyen bu fetihlere izin vermek imkânsızdır).Uzun uzun yazılabilecek yazılması da gereken yakıp yıkma, yerle bir etme öykülerinin kısa bir özetini sayın Altes'e sunmayı gerekli buldum. Sayın Altes'in, halkın menfaati ve Kraliyet Devleti'nin refahı için hizmet veren yandaşlarına ve hizmetçilerine gösterdiği bağışlama ve teveccühü bu özeti okurken de göstermesini rica ediyorum. Sayın Altes, özeti okuduğunda yokedilen, parçalara ayrılan bu masum insanlara yapılan korkunç haksızlığı görecektir. Sebep, bu iğrenç suçları işleyenlerin açgözlülüğü ve hırsı değilse nedir?

Sayın Altes, majestelerine yalvaracak, onu, canilerin yıkıcı iğrenç teşebbüslerini reddetmeye ikna edecektir. Bu korkunç isteğı hemen hemen hiç endişe uyandırmadan susturan majesteleri bundan böyle tek söz sahibi olacaktır. Çok ulu efendimiz, Tann'nın Castille Kraliyet Devleti'ni geliştirmesi, koruması ve maddi, manevi mutlulukla doldurması için bu gereklidir.

Amin.

Sh: 17-19

KIZILDERİLİLER NASIL YOKEDİLDİ?

Amerika 1492 yılında keşfedildi. Ertesi yıl İspanyol Hristiyanlar oraya yerleştirildi. Sonuçta 49 yıl içinde birçok İspanyol oraya gitti.Yerleşmek için girdikleri ilk toprak, çevresi 600 mil olan, büyük İspanyol adasıydı. Etrafında sayısız başka büyük adalar vardı. Hepsisi de dünyanın herhangi bir toprağı gibi nüfuslanmıştı. Orada pek çok insanın yaşadığını görmüştük.

En yakın noktası adadan aşağı yukarı 250 mil uzaklıkta olan kıtanın bilinen 10 bin mil sahili vardı ve her gün yeni yerler keşfediliyordu. 1541'e kadar keşfedilen toprakların hepsi bir arı kovanı gibi öylesine kalabalıktı ki, Tanrının buraya insan soyunun çoğunluğunu yerleştirdiğı düşünülebilirdi.

Tanrı, bu çeşit çeşit, kalabalık insanları son derece sade yaratmıştı.Kötülükten ve ikiyüzlülüğten uzak, yerli efendilerine (beylerine) ve Hristiyanlara hizmet ediyorlardı. Dünyadaki en uysal, en sabırlı, en barışçı ve en sakin insanlardı. Gürültüsüz patırtısız, ne sinirli ne de kavgacı; kırgınlıktan, nefretten, intikam arzusundan uzaktılar. İnce, narin, kırılğan bir yapıları vardı; işlerini güçlükle yapabiliyorlar, herhangi bir hastalıkta da kolayca ölüyorlardı. Bizde, zenginlik ve tatlı bir hayat içinde yetiştirilen prens ve soylu çocukları bile onların köylülerinden daha narin değildir.

Maddi varlıklara sahip olmak istemediklerinden, ne gururlu, ne hırslı, ne de açgözlüydüler. Gıdaları ne çok bol, ne mükemmel, ne de çöldeki Saints Pére'inkilerden daha zengindi. Genelde sadece utarılacak yerlerini kapatıp gezerlerdi. Birbuçuk karış uzunluğunda kareli pamuklu bir kumaşa sınırlardı. Yatakları hasırdı ve ada İspanyolcasında "hamak" denilen asılı filelerin ortasında uyurlardı.

Açık, sağlıklı ve canlı bir anlayışları vardı. Her türlü iyi öğretiyi öğrenecek kadar yetenekli ve uysaldılar. Bu bakımdan kutsal katolik inancımızı ve erdemli geleneklerimizi benimseye çok uygundular. Tanrı, bünyesinde böylesine az olumsuzluk taşıyan başka bir halk daha yaratmamıştır.

Dini şeylerden sözedildiğini duyar duymaz, büyük bir ısrarla öğrenmeye, kilisenin dinsel törenleri ile kutsal ibadetlerini yerine getirmeye çalıştılar. Aslında din adamlarının, onlara dayanabilmek için, Tanrı tarafından büyük bir sabırla donatılmış olmaları gerekirdi. Son birkaç yıldır, din adamı olmayan birçok İspanyol'dan bu insanların aşikâr iyiliklerinin yadsınamayacağını duyuyorum. Eğer Tanrıyı tanısalar, kuşkusuz dünyanın en mutlu insanları olurlardı.

İşte İspanyollar onları tanır tanımaz, yaratıcılarının böyle güzel meziyetlerle donattığı bu müşfik koyunların topraklarına, günlerdir aç vahşi kurtlar, kaplanlar, aslanlar gibi girdiler. 40 yıldan beri ve bugün hâlâ onları parçalara ayırıyor, öldürüyor, tedirgin ediyor, acı ve sıkıntı veriyorlar. Tuhaf, yeni, çok çeşitli, şimdiye dek ne okunmuş, ne duyulmuş, ne de görülmüş bir zulümle onları yok ediyorlar. Bazılarını daha sonra söyleyeceğim. Yalnız şu bir gerçek; İspanyol adasına ilk çıktığımızda 3 milyon yerli vardı, bugün ise 200'den fazla kalmadı.

Aşağı yukarı Valladolid-Roma mesafesi kadar uzun olan Küba adası bugün neredeyse bomboş. Mutlulukla dolup taştan, büyük ve güzel San Juan ve Jamayka adaları yakılıp yıkılmış durumda. Kuzeyde İspanyol ve Küba adalarına komşu olan Lucayes adalarını, Geants adaları ve diğer irili ufaklı 60'dan fazla ada oluşturuyor. En kötüsü bile Sâvilla Kralı'nın bahçesinden daha güzel ve verimli. Burası dünyanın en verimli toprağı. 500.000'den fazla insanın yaşadığı bu yerlerde, bugün hiçkimse yok. İspanyollar bütün halkı İspanyol adasına götürerek öldürdüler. Halk orada kendilerine hiçbir şey kalmadığını görmüştü.

Her bağbozumundan sonra, 3 yıl boyunca bir gemi adaları dolaştı. Çünkü iyi kalpli bir Hristiyan orada yaşayanlara acıyarak dinlerini değiştirmiş, onları hristiyanlığa kazandırmıştı. Benim gördüğüm kadarıyla sadece 11 kişi bulunmuştu.

San Juan adasına komşu 30'dan fazla ada, aynı sebepten dolayı boşaltılarak kaybolup gittiler. Bütün bu adalar, tamamen boşaltılmış, 20.000 milden fazla ıssız bir alanı kapsıyor.

Eminiz ki İspanyollar, zulüm ve kötülükleriyle, akıllı insanlarla dolu olan bu insanları topraklarından kopardılar, yurtlarını yerle bir ettiler. Böylece kıta bugünkü terkedilmiş halini aldı. İspanya, Aragon ve Portekiz'in toplamından 10 krallık daha büyük, Sâvilla Jerusalem mesafesinin iki katı, yani 2000 milden daha büyük bir alandan sözediyoruz.

Bu 40 yıl boyunca, kadın, erkek, çoluk-çocuk, 12 milyondan fazla insan Hristiyanların iğrenç eylemleri ve zorbalıkları yüzünden öldü. Bu rakam kesin ve doğrudur (gerçektir). 15 milyondan fazla kurban olduğunu düşünerek, aslında belki de iyimser bir tahminde bulunmuş oluyorum.

Oraya giden ve Hristiyan olduğunu söyleyen kişiler, bu zavallı insanları yurtlarından zorla çıkarmak ve yeryüzünden silip atmak için başlıca iki yöntem kullandılar. Biri, onlarla haksız, cani, kanlı ve zorba savaşlar yapmaktı. Diğeri ise, önce özgürlüğü arzulayabilecek, umabilecek, düşünebilecek, ya da içinde bulunduğu sıkıntılardan kurtulmayı isteyebilecek herkesi öldürmek (yerli beyler ve erkekler gibi; çünkü savaşlarda genellikle sadece kadınlar ve gençler hayatta bırakılıyordu); daha sonra da, hiçbir insanın hatta hayvanın bile yapmayacağı en ağır, korkunç, hayvani işlerde onları ezmekti. Diğer bütün yoketme şekilleri çok çeşitliydi bu iki iğrenç zorba yöntemeye dayanır, onda özetlenirler.

Eğer Hristiyanlar onca nitelikli insanı öldürdüler, yokettillerse, tek amaçları altın sahibi olmak, kısa sürede çok zenginleşmek ve kişilikleriyle orantısız yüksek mevkilere gelmekti. Açgözlülükleri, dinmek bilmez hırsları bütün dünyada daha kötüsü olamazdı toprakların mutluluğu ve zenginliği, yerli halkın

bu denli sakin, sabırlı ve kolayca boyun eğen oluşuyla birleşince, onları saymadılar, sevmadılar ve değer vermediler. (Bütün bu süre boyunca gördüğüm ve bildiğim gerçekleri söylüyorum). Onları, hayvan demiyorum, (keşke hayvan muamelesi yapsalardı) hayvandan da kötü, pislikten aşağı gördüler.

İşte yerlilere ve hayatlarına böyle özen göster diler(!). Bu yüzden de sayısız insan dinsiz ve kutsal törensiz öldü gitti. Oysa, bütün Amerika kıtası yerlilerinin, Hristiyanlara hiçbir zaman en ufak bir kötülük yapmadığı herkesçe hatta despotlar ve katillerce de bilinen, kanıtlanmış ve kabul edilmiş, apaçık bir gerçektir . Yerliler önce onların gökten indiğini sandılar. Ta ki Hristiyanlar onlara veya komşularına, defalarca binbir çeşit kötülük, hırsızlık, şiddet ve eziyet uygulayana kadar.

Sh: 21-25

İSPANYOL ADASI

Daha önce söylediğimiz gibi, İspanyol adası Hristiyanların ilk girdiği ve bu halkları kırıp geçirmeye başladığı yerd. Yani ilk yıktıkları ve boşalttıktan yer... Yararlanmak veya kötüye kullanmak amacıyla karılarını, çocuklarını alarak, emek ve alın teriyle kazandıkları besinlerini yiyerek işe koyuldular.

Herkesin olanakları ölçüsünde kendi rızasıyla verdiği onlara yetmedi. Yerliler zayıflı çünkü genelde ihtiyaç duydukları ve az bir çabayla ürettiklerinden fazlasını ellerinde tutmazlardı. Ayda onar kişilik üç zileye yeten miktar, bir Hristiyan'ın sadece bir günlük tüketimiydi. Ancak, uğradıkları şiddet ve aşağılama karşısında Amerika yerlileri, bu adamların gökten inmediğini anladılar. O zaman, bazıları yiyeceklerini, bazıları kanlarını, bazıları da çocuklarını sakladı. Diğerleri, böyle gaddar ve korkunç insanlardan uzaklaşmak için ormanlara kaçtı. Hristiyanlar halkı tokatla, yumrukla, sopayla dövüyorlardı, hatta köy beylerini ele geçiriyorlardı. Cüretkârlıkları ve küstahlıkları öyle arttı ki, Hristiyan bir yüzbaşı, bütün adanın beyi sayılan, en büyük hükümdarın öz karısının ırzına geçti.İşte o zaman, yerliler hristiyanları topraklarından kovmak için yollar aramaya başladılar. Silahlandılar. Çok zayıf, az saldırgan, dayanıksız ve savunmasızdılar. (İşte bu yüzden savaşları bugünkü değnek oyunları ya da çocuk oyunları gibiydi).Atlarını, kılıçlarını ve mızraklarını alan hristiyanlar, yerli Amerikalıların daha önce hiç görmediği eylemlere başladılar: Katliam ve kan dökme! Köylere giriyor, çoluk çocuk, yaşlı, hamile veya lohusa (kadın) demeden, ağıllarına sığınmış kuzulara saldırır gibi, karınlarını deşiyor, parçalara ayırıyorlardı. Kimin tek bıçak darbesiyle bir insanı ortadan ayıracağı veya tek mızrak atışıyla başını keseceği, ya da bağırsaklarını ortaya dökceği üzerine bahse giriyorlardı. Anne sütü emen bebekleri zorla alıyor, ayaklarından tutup başlarını kayalara çarpıyorlardı.Bazıları ise onları yüksekten ırmaklara atıyor, bir yandan da gülerek şakalaşıyorlardı. Çocuklar suya düştüğünde: "Kıvıll kıvıll oynuyorsun, seni komik şey seni!" diyerek gün geçtikçe daha da iğrençleşiyorlardı. Çocuklarla annelerini ve önlerine çıkan herkesi kılıçtan geçiriyorlardı. İsa peygamberimizi ve 12 havariyi kutsamak ve saygılarını iletmek için uzun dar ağaçları kuruyorlardı. Ayakları yere neredeyse değecek şekilde, 13 kişilik gruplar halinde onları bağlıyor, ateşe veriyor ve diri diri yakıyorlardı. Bazıları ise, bütün vücutlarına kuru saman yapııştırıyor ve bu şekilde ateşe veriyorlardı. Diğerlerinin ve hayatta bırakmak istedikleri herkesin ellerini kesiyorlardı. Elleri sarkar durumda, onlara: "Gidin, mektupları götürün" diyorlardı. Bu, ormana kaçanlara haber götürmek demektir. Beyleri ve soyluları öldürme şekilleri de aynıydı. Önce direkler üzerine tahta çubuklardan bir ızgara yapıyorlardı. Sonra, onları ızgaraya bağlıyor, altlarına da hafif bir ateş yakıyorlardı. Yerliler bu korkunç işkenceler altında, çığlıklar atarak can veriyorlardı. Bir keresinde dört veya beş önemli beyin ızgaralar üstünde yandığını gördüm (sanırım başkalarının da yandığı iki üç çift ızgara daha vardı). Yüksek çığlıklar attıkları için, subayın içi

sızlamış veya uykusu bölünmüş olmalı ki boğulmalarını emretti. Onları yakan cellattan da kötü polis memuru (ismini biliyorum, hatta Sevilla’da ailesiyle tanışmışım), boğmak istemedi. Önce, gürültü yapmasınlar diye kendi elleriyle ağızlarına odun parçacıkları tıktı. Daha sonra istediği gibi yavaş yavaş kızarsınlar diye ateşi körükledi. Yukarıda anlattığım her şeyi ve sayısız daha birçok olayı gözlerimle gördüm. Kaçabilenlerin hepsi ya ormanlara sığınıyor ya da dağlara tırmanıyorlardı. Amaçları böyle insanlıktan uzak kişilerden, bu kadar merhametsiz ve yırtıcı hayvanlardan, insan soyunun en büyük düşmanları ve yıkıcılarından kaçabilmektir. Bunun üzerine Hristiyanlar, özellikle kötü tazı ve köpekler yetiştirdiler. Bu hayvanlar bir yerliyi görür görmez, kaşla göz arasında paramparça ediyorlardı. Saldırarak, bir domuzdan daha çabuk yiyorlardı. Bu köpekler büyük zararlar verdiler, korkunç kasaplıklar yaptılar. Çok ender olarak, yerliler birkaç Hristiyan öldürdüğü için, Hristiyanlar kendi aralarında bir karar aldılar. Öldürülen her bir Hristiyan için yüz yerli öldürülecekti.

Sh: 25-28

BARTOLOME DE LAS CASAS

İspanyol Kilise büyüğü (Sevilla 1474-Madrid 1566). Yaşam öyküsünü yazdığı Kristof Kolomb’un arkadaşlarından birinin oğlu idi. Santo Domingo’da babasından kalan toprakları bırakarak Küba’da papaz oldu (1510) ve 1522’de Dominiken tarikatına girdi. Yerlileri savunan ve encomienda’nın yolsuzluklarını açıklayan yapıtları geniş yankılar uyandırdı; bunları [özellikle, Brevisima historia de la destruccion de las Indias(Yerlilerin imhasının çok kısa tarihi), 1542 adlı yapıtını] Aragonlu Fernando’ya, sonra da Carlos’a yolladı. Böylece, yerlilere yapılan haksızlıkların ve encomienda’nın yavaş yavaş kaldırılmasını sağlayan ‘Yeni Yasalar’ın öncüsü oldu (1542). Yasaların uygulanması, Casa de Contratación’dan destek gören encomiendero’ların direnişiyle karşılaştı ve sonuçta zenci ticaretinin gelişmesine yol açtı. Meksika’da Chiapa piskoposu olan (1544) Las Casas, uğradığı başarısızlıktan ötürü umutsuzluğa düşmekle birlikte eylemini sürdürmeye karar verdi, piskoposluktan istifa etti. İspanya’ya döndü (1547) ve Historia de las Indias (Amerika yerlilerinin tarihi) adlı yapıtını verdi. (Bu kitap ancak 1875’te yayımlandı) Rahip Grégoire onun için bir Apologie yazdı. Kuramsal alanda, Las Casas’m fikirleri öyle büyük bir başarı kazandı ki, en büyük rakibi Juan Gines de Sepúlveda’nın kitapları bu yüzden XIX. yy. sonuna kadar yayımlanamadı.

Kaynak: BARTOLOME DE LAS CASAS, KIZILDERİLİLER NASIL YOKEDİLDİ?, Türkçesi: Meryem Ural, Orijinal İsmi: Brevisima historia de la destruccion de las Indias, Editör A. Ali Ural, Şûle Yayınları: 45 Tarihi Gerçekler Dizisi: 3 , 1997, İstanbul